De vocum Graecarum apud poetas Latinos ab Ovidi temporibus usque ad primi p. Chr. n. saeculi finem usu

Dissertatio inauguralis philologica

quam scripsit et amplissimi

philosophorum ordinis consensu et auctoritate

ad summos in philosophia honores
in Universitate litterarum Viadrina Vratislaviensi

rite capessendos

die 27 mensis Februari anni MCMIX hora X

una cum sententiis controversis in Aula Musica

publice defendet

Carolus Augustinus Zwiener

Adversarii erunt
Drd. phil. Fridericus Sobeck
Cand. phil. Adam Urbanik

Vratislaviae
M. & H. Marcus

De dissertatione probanda ad ordinem philosophorum rettulerunt
R. Foerster et **F. Skutsch.**

Dissertatio integra propediem in
commentationum quae inscriptae sunt
Breslauer Philologische Abhandlungen
tomi IX fasciculo 6 prodibit.

Examen rigorosum habitum est die 29 mensis Iuli 1908.

Ricardo Foerster
Francisco Skutsch

S.

Praefatio.

Iam multi docti viri quaesiverunt, quatenus Romani Graeca vocabula in sermonem suum receperint. Supersedeo singulos afferre et quae ad illam quaestionem persolvendam contulerint explanare. Satis habeo admonuisse de praefationibus, quas dissertationibus praemiserunt Sniehotta[1]) et Thiel[2]), quorum cum ille tum hic quae de hac re scripta sunt plene rettulerunt. Praeterea equidem in adnotationibus commemoravi, si quo huiusmodi libro usus sum. Sed plerumque illi viri docti de nominibus a Graecis depromptis ipsis generatim atque universe locuti non quomodo Romani iis usi sint disputaverunt. Cum autem mirum sit, quod Graecorum nominum formae modo integrae servatae, modo ab iisdem poetis Latinis Romanorum sermoni assimilatae sunt, neque parvi momenti sit intellegere, quibus de causis hic vel ille usus praelatus sit, Sniehotta accurate perscrutatus est, quotiens et quibus locis et quibus de causis poetae Latini dactylici ab Enni usque ad Ovidi tempora Graecis formis usi sint. Eandem quaestionem ad poetas post Ovidi tempora florentes extendere mihi proposui. Atque eandem fere viam quam ille ingressus materiam eodem modo dispositam pertractavi. Primo quidem capite prorsus eadem qua ille ratione materiam uberrimam comprehendi omnibus

---

[1]) Sniehotta, De vocum Graecarum apud poetas Latinos dactylicos ab Enni usque ad Ovidi tempora usu, Breslauer Philologische Abhandlungen IX 2, Breslau 1903.

[2]) Augustus Thiel, Iuvenalis graecissans sive de vocibus Graecis apud Iuvenalem, Vratislaviae MDCCCCV.

poetarum locis enumeratis, quibus Graeca nomina sive mutata sive non mutata inveniuntur. In causis vero, quae ad poetarum usum aliquid valuissent, perscrutandis a via quam ille ingressus est declinavi, cum Graecas formas non secundum causas efficientes disponerem, sed nomina eiusdem generis et declinationis comprehenderem, qua re ordinem magis perspicuum me assecutum esse spero. Ad extremum paucis eruere conatus sum, num metrum vel carminum genus vel usus singulorum poetarum ad Graecas formas servandas alicuius ponderis fuerit. His tribus capitibus ordinem tenens, quem secuti sunt Teuffel-Schwabe in Historia Litterarum Romanarum, tractavi carmina haec: Gratti Cynegetica, Manili Astronomica, Germanici Phaenomena ⟨Prognosticorum⟩ fragmenta epigrammata, Phaedri fabulas, Senecae tragoedias epigrammata Apocolocyntosin, Octaviam tragoediam, Columellae de re rustica librum X, Persi saturas, Lucani Pharsaliam, Petroni saturarum fragmenta, Calpurni eclogas, carmina, quae inscribuntur Laus Pisonis et Aetna, Valeri Flacci Argonautica, Sili Italici Punica, Iliadem Latinam, Stati Silvas Thebaidem Achilleidem, Martialis epigrammata, Iuvenalis saturas. Quamquam non ignoro me rem exhaurire et in octoginta fere milibus versuum, qui perlegendi erant, ab erroribus cavere non potuisse, tamen me aliquid ad quaestionem propositam solvendam contulisse spero.

Caput I.

De nominum Graecorum, quae apud poetas Romanos inveniuntur, numero.

§ 1.

De nominativi et vocativi formis[1]).

1. Nomina, quorum nominativus Graecus *-ος* vel *-ον* syllaba terminatur, apud poetas Latinos vel Graecam terminationem servant vel Latinam *-us* vel *-um* adhibent[2]).

a.

Grattius[3]) ubique Latina forma usus est, cum scripserit *Ancaeus* 67 *Azorus* 183 *Maenalus* 100 *Medus* 155 *Thessalus* 502.

b.

Apud Manilium[4]) invenimus Graecos nominativos hos: *Arctos* I 502 (GL *-us*), V 694 *Cypros* IV 635 *Epiros* IV 690

---

[1]) Neue, Formenlehre der lateinischen Sprache, 3. Aufl. von C. Wagener, Leipzig 1902, I [3] p. 48 sqq. — Sniehotta, l. c. p. 3 sqq. — Bednara, De sermone dactylicorum Latinorum quaestiones, Archiv für Lat. Lexikographie XIV p. 356 (in dissertatione seorsum apud Teubnerum expressa p. 44).

[2]) In nominibus appellativis permulta sunt, quae semper Latinas terminationes praebent, quia plane in Romanorum sermonem transierunt. Quorum ea, quae saepius et apud omnes fere poetas inveniuntur, non singillatim attuli. In his nominibus numeravi:

barbarus calamus chorus cinaedus circus citharoedus comoedus cycnus ephebus eunuchus eurus faginus fagus grammaticus gyrus mathematicus mimus moechus myrtus notus oceanus paedagogus pantomimus parasitus pardus philosophus plătanus polus pontus scaenicus scyphus stilus stomachus taurus taxus thalamus thesaurus thyrsus tragicus tragoedus tragus tyrannus zephyrus — antrum astrum gymnasium metallum plectrum sceptrum theatrum.

[3]) Adhibui editiones, quas fecerunt Baehrens, Poetae Latini minores I p. 31, Lipsiae MDCCCLXXIX, et Gaetano Curcio, Poeti latini minori I, Acireale 1902.

[4]) Usus sum editionibus Friderici Iacob, Berolini MDCCCXLVI, et Theodori Breiter, Lipsiae MDCCCCVII.

Euxinos IV 755 (L *-us*) *Hesperos* I 178 (A *-us*) *Panos* IV 804 (terminatio *-os* probatur codicibus, qui habent L *suspimosque* [Iacob] vel *suspimosque* (a suprascr.) [Breiter] G *sispinosque* vel *sispimosq.* m *apimosq.*) *Rhodos* IV 764.

Deltoton I 353 *Dodecatemorion* II 741 (O *-um*).

In *-us* finiuntur haec nomina: *Bacchus Centaurus Cygnus Eurus Heniochus Hesiodus Hymenaeus Lycurgus Nemeaeus Nilus* (I 44: A *-us*, ceteri *-os*[1]), III 273, 634, IV 751) *Oceanus Olympus Ophiuchus Phoebus Phorcus* (IV 644 omnes codices: *potius*, correx. Iacob) *Taurus Titanius Zephyrus.*

Menander.

Daemonium trigonum.

Duo nomina modo Latinam modo Graecam terminationem praebent. Invenimus enim *Scorpios* his locis: II 237 (L corr. *-us* ex *-os*), 254 (in L suprascr. corrector *-u*), 258, 443, 462, 557, III 574, IV 344. Etiam in II libri versu 213, quo codices *Scorpion* praebent, cum Scaligero et Bentleio *Scorpios* lego, cum nominativus *Scorpion* nullo alio loco, *Scorpios* autem persaepe apud alios quoque poetas inveniatur. Infra enim eum leges apud Germanicum Senecam Lucanum Martialem. Latina forma saepius adhibita est: I 690, II 229, 407, 544, 633, 636, 667, IV 321, 383, 477, 553, 707, V 698. Item poeta et Graece *horoscopos* III 389 (L *-os*, cett. *-us*), 518 (L *-os*, cett. *-us*), 608 et Latine *horoscopus* II 829, III 200, 440, 504 dixit.

c.

In Priapeorum[2]) carmine LXXV hendecasyllabis versibus composito exstant haec nomina Graece exeuntia: *Cnidos* 14 *Cyzicos* 13 *Lemnos* 11 *Paphos* 14 *Rhodos* 8 *Samos* 2 *Taenaros* 3. Latinam terminationem praebent *Bacchus Lyaeus Phoebus Priapus Pythius Sirius*, sive haec nomina in hexametro sive in alio versu inveniuntur.

---

[1]) Contra Fridericum Iacob editorem puto hoc quoque loco Latinam formam adhibendam esse, cum Graecae obstent tres reliqui loci Maniliani et 24 Senecae Lucani Valeri Flacci Sili Italici Stati Martialis, quibus de terminatione *-us* nullum est dubium. Breiterum eandem sententiam secutum esse postea cognovi.

[2]) Editionem secutus sum Buecheleri, Berolini MDCCCCIV.

d.

Germanicus[1]) Graecis terminationibus usus est his locis:

in Phaenomenis: *Myrtilos* 160, 181, 183, 711 *arctos* 226 *hydrochoos* 382, 693 *scorpios* 81, 311, 393, 548, 566, 595, 632, 644, 645, 660 *hydros* 426, 432, sed in versu 668 formam *hydrus* invenimus;

Gargaron 585 *deltoton* 239;

in fragmentis: *Hesperos* IV 74 *Phosphoros*[2]) IV 73 — *scorpios* III 12, IV 42, 61, 100, 127, 155;

in epigrammatis I versu 5: *Ilios*.

Latinam terminationem praebent haec nomina:

Aeolus Aratus Bacchus Centaurus Ericthonius Eridanus Haemus Icarus Olympus Pegasus Phoebus Sirius — *arcturus ophiuchus*.

e.

Phaedrus[3]) uni nomini Graecam terminationem concessit, quod semper illam servavit: *Tityos*[4]) fab. Perott. 5, 13.

Cetera omnia huius generis Latinorum mori adaptavit:

Aesopus Argus Atticus Demetrius Hippolytus Hymenaeus Pisistratus Sisyphus Tantalus corcodilus sophus — *Menander* — *Ilium*.

f.

Plures formae Graecae in Senecae poetae tragoediarum[5]) senariis aliisque versibus exstant. Inveniuntur enim in Hercule furente: *Arctos* 6 *Phosphoros* 128 *Ismenos* 334 *Tityos* 756, 977 — *Pelion* 971; in Troadibus: *Lyrnessos* 221 *Tenedos* 224 *Scyros* 226 *Lesbos* 226 *Iolcos* 819 *Olenos* 826 *Carystos* 836 *Peparethos* 842 *Titaressos* 847 *Neritos* 856 — *Pelion* 829 *Sigeon* 932; in Phoenissis: *Ismenos* 116 *Isthmos* 375 *Mae-*

---

[1]) Editionibus usus sum A. Breysigii, Lipsiae MDCCCIC et Berolini MDCCCLXVII.

[2]) Cf. R. Ellis, Ad Aratea Germanici (Noctes Manilianae), Oxonii MDCCCXCI, p. 243 sq.

[3]) Editiones adhibui L. Muelleri et Ludovici Havet (Paris MDCCCXCV).

[4]) Cf. cap. II § 5, 1.

[5]) Secutus sum editiones Leonis, Berolini MDCCCLXXIX, et Peiperi Richterique, Lipsiae MCMII. Nonnulla de Herculis furentis Troadum Medeae locis annotavit Hugh Macmaster Kingery in harum tragoediarum editione, New York 1908.

andros 606 *Sestos* 611; in Medea: *Corinthos* 35 *Isthmos* 45 *Alpheos* 81; in Phaedra: *Ilisos* 13 et *Sunion* 27; in Oedipode: *Ismenos* 42 *Parnasos* 281 (A -*us*) *Pactolos* 467 (*o* ex *u* corr. A) *Naxos* 488 *Arctos* 507; in Agamemnone: *Pelion* 346; in Thyeste: *Isthmos* 112 *Alpheos* 117, 131 *Corinthos* 629 *Tityos* 806 — *Pelion* 812; in Hercule Oetaeo: *Isthmos* 83 *Ismenos* 141 *Euenos* 501 *Lemnos* 1362 *Aeacos* 1558 — *scorpios* 1218 — *Pelion* 1152.

Horum nominum pauca Latina quoque terminatione Seneca affecit: Tro. 339: *Scyrus* (A -*os*); Phoen. 604: *Pactolus*; Herc. fur. 684: *Maeander.* Ingens est in 9 tragoediis Senecae numerus eorum nominum Graecorum, quorum nominativi Latinorum rationi adaptati sunt. Inveniuntur enim:

Acastus Achelous Aegisthus Antaeus Bacchus Cadmus Caucasus Caycus Cerberus Colchus Cresius Cycnus Daedalus Dardanus Enceladus Euripus Eurus Haemus Hebrus Heniochus Hermus Hesperus Hippolytus Hyllus Icarus Inachus Indus Ismarius Ithacus Laius Lycus Medus Menelaus Mopsus Myrtilus Nauplius Nessus Nilus Notus Oceanus Olympus Ophiuchus Parthus Pelorus Phoebus Phrixus Pindus Polybus Pontus Prĭamus Pyrrhus Silenus Strophius Taenarus Tagus Tantalus Tartarus Taurus Telephus Tmolus Xanthus Zephyrus Zethus — *Ilium Pergamum* — *Hister.*

Etiam in epigrammatis[1]) Senecae nominum, de quibus agitur, nonnulla Graece exeuntia exstant: *Cyrnos* (V -*us*) 2, $_2$ *Arctos* 36, $_6$ *Corinthos* 50, $_5$ *epitaphion* 10 tit. Cetera Latine formata sunt: *Daedalus Hesperus Medus Oceanus Phoebus.*

In eiusdem poetae satura, quae Apocolocyntosis[2]) inscribitur, locis poeticis legitur *Phoebus* II 1, $_1$, 4, $_1$, IV 1, $_{15.21}$, VII 2, $_{10}$ et *Hesperus* IV 1, $_{26}$. Eandem formam praebent nominativi prosaicae orationis: *Aeacus Amphaeus Cerberus Cyllenius Narcissus Pheronactus Polybius Talthybius.*

In illa tragoedia incerti auctoris, quae inscribitur Octavia[3]),

---

[1]) Editione usus sum Baehrensii, Poetae Latini minores IV p. 55, Lipsiae MDCCCLXXXII.

[2]) Adhibui Buecheleri editionem, Berolini MDCCCCIV, et eam, quam in „Symbola philologorum Bonnensium" 1864—1867 p. 31—89 praebuit.

[3]) Secutus sum editiones Leonis et Peiperi Richterique (cf. p. 5 n. 5).

nominativi Graeci eius generis, de quo agimus, desunt. Latine exeunt *Aegyptus Bacchus Oceanus*.

g.

Columellae[1]) de re rustica liber decimus de cultu hortorum compositus versibus hexametris praebet has Graecas formas: *Cypros* 187 *Iolcos* 368 *Euhios* 424 — *lapathos* 373 *phaselos* (MR *-us*) 377;

has Latinas formas: *Amythaonius Bacchus Eurus Hesperus Phoebus Sirius Zephyrus* — *staphylinus*

chaerepolum (*χαιρέφυλλον*).

h.

In Persi[2]) saturis nullum nomen Graece terminatum, sed: *Chaerestratus Stoicus* legimus.

i.

Iam ad Lucanum[3]) pergo. Is in carminis epici de bello civili, quod saepius Pharsalia nominatur, libris X Graeci nominativi exitum *-os* adhibuit in his nominibus:

Absyrtos III 190 (Pm *-us*) *Alpheos* III 177 *Amphrysos* VI 368 (MV *-us*) *Anauros* VI 370 *Apidanos* VI 373 ($M_1 Z_1 p_1$ *-us*) *Asopos* VI 374 *Bactros* III 267 *Bosporos* V 436 *Canopos* VIII 181 *Carcinos* IX 536 (MVZUP *-us*) *Carystos* V 232 *Cephisos* III 175 *Chios* VIII 195 *Cypros* IX 117 (Um *-us*) *Damascos* III 215 (G_1Cp *-us*) *Epidamnos* II 624 (Vp *-us*) *Euenos* VI 366 (p *-us*) *Gnosos* III 185 *Ionos* VI 402 *Isthmos* I 101 *Lesbos* V 744, VIII 108, 131, 139, 640 *Mallos* III 227 *Ninos* III 215 (P *-us*) *Parnasos* III 173 (VUG_1P *-us*), V 72 (VUmpgve *-us*), V 131 (O fere *-us*) *Pharos* X 92, 356 *Pharsalos* VI 350 *Pteleos* VI 352 *Rhodos* V 51 *Scorpios* IX 533 (VUGm *-us*) *Spercheos* VI 367 (V *-us*) *Tarsos* III 225 *Titaressos* VI 376 *Tityos* IV 596

---

[1]) Usus sum editionibus X libri, quas fecerunt I. Häussner in „Programm des Grossherzoglichen Gymnasiums zu Karlsruhe für das Schuljahr 1888/89, Karlsruhe 1889" et Vilelmus Lundström, Upsaliae MDCCCCII.

[2]) Secutus sum editiones Iahnii Buecheleri, Berolini MDCCCLXXXVI et MDCCCLXXXXIII.

[3]) Usus sum editione Caroli Hosii, Lipsiae MCMV. Cf. Friedrich Beck, Göttingische gelehrte Anzeigen 169 (1907) p. II, 780 sqq., et Ussani, Rivista di filologia e d'istruzione classica 1903 p. 463 sqq. et 545 sqq.

Tyros III 217 — *arctos* I 458, II 586, IV 70, X 220 *chersydros* IX 711 *costos* IX 917 *crystallos* X 160 *thapsos* IX 919 (C *-us*).

Dorion VI 352 *Pelion* VI 336, 411 *peucedanon* IX 919 (VmZ_1 *-um*).

Quin etiam Genabum oppidum Carnutum in I libri versu 440 *Genabos* appellatur.

Inter Latinum et Graecum exitum fluctuat unum nomen: *Aegyptos* VIII 444 (VU_1Gm *-us*) — *Aegyptus* VIII 871.

Latina terminatione usus est Lucanus in his nominibus:

Alanus Antaeus Aponus Apsus Argus Arimaspus Arius Bacchus Cerberus VI 665, IX 643 (VZUmgv *-us*, ceteri *-os*)[1] *Cyllenius Cyrus Dacus Eridanus Euripus Gaetulus Haemus Hermus Indus Lygdamus Maurus Metaurus Nilus Oceanus Olympus Parthus Phoebus Pindus Pothinus Psyllus Ptolemaeus Pyrrhus Sirius Tagus Tarcondimotus Xanthus basiliscus hebenus.* — *Alexander Hister Maeander.*

Saguntum asylum.

1.

Petronius[2]) nominibus, de quibus agimus, in poeticis operis partibus ita usus est, ut Graecum nominativum adhiberet his locis: in senario *Tenedos* 89, 29, in hexametris *Bosporos* 123, 242 *Lesbos* 133, 3, 3 *Thasos* 133, 3, 3 — *cyperon* 127, 9, 4.

Latinam formam adhibuit horum nominum:

Epicurus Lydus Parthus Phoebus Tantalus Telephus Tirynthius — *scarus.*

Et in fragmentorum versibus idem nominativus Latinus exstat: *Iudaeus* 37, 1 et *Phoebus* 27, 3.

Nec aliter res se habet in prosaicis partibus, quae continent et formas Graecas: *Ascyltos* (vicies sexies) *Eudoxus* 88, 4, 1 *Polyaenos* 130, 1, 1 *Proselenos* 132, 5, 1, 137, 5, 2 — *corymbion* 110, 5, 3 et Latinas:

Chrysanthus Chrysippus Corinthus Daedalus Democritus Encolpius Hesus Menelaus Pegasus Pindarus Priapus Seleucus Stichus — *phreneticus symphoniacus.*

---

[1]) IX 643 Hosius Graecum nominativum in textum recepit, quod equidem comprobare non possum, cum et apud Lucanum ipsum VI 665 et decem aliis locis apud Senecam Silium Italicum Statium Latina forma sola tradita sit.

[2]) Editionem adhibui Buecheleri, Berolini MDCCCCIV.

Ilium automatum embolum.

Idiotismi sunt *thesaurum* 46, 8, 5 et *amphitheater*[1]) 45, 6, 2.

Duo nomina modo Latine modo Graece exeunt: *Eumolpos* 102, 3, 2, 107, 12, 1, 109, 1, 3, 110, 6, 1, 124, 2, 1 — *Eumolpus* (tricies bis) et *Homeros* 59, 4, 3 — *Homerus* 118, 5, 3.

m.

Calpurnius[2]) omnium nominum, de quibus hic disseritur, nominativum Latinorum mori adaptavit:

Alphesiboeus Astacus Astylus Canthus Meliboeus Mnasyllus Mopsus Nyctilus Ornytus Phoebus Taurus Tityrus.

n.

In carmine De laude Pisonis[3]) unum nomen *Gnosius* 142 invenitur.

o.

Alius incerti auctoris poema, quod Aetna[4]) vocatur, praebet nomina Graece terminata: *Xanthos* 5 *Delos* 5 *Rhodos* 6;

Latine terminata: *Amphinomus Bacchus Hesperus Olympus Sirius Taurus.*

p.

Valerius Flaccus[5]) Graecam terminationem servavit Argonauticon his locis:

Sestos I 285 *Sciathos* II 8 *Lemnos* II 79, 95, 431, IV 440 *Imbros* II 443 *Lesbos* III 7 *Bosporos* IV 345 *Alpheos* VIII 91 — *arctos* VI 147 — *Pelion* II 6.

Cetera nomina, quorum numerus satis magnus est, Valerius Flaccus in *-us* finiri voluit, sive ea a Graecis deprompsit, sive, ut Graecos nominaret, finxit:

Absyrtus Aeolus Albanus Ambenus Amycus Ancaeus Argus (argonauta) *Ariasmenus Auchus Bacchus Campesus Canthus*

---

[1]) Cf. C. I. L. VI 31893: *amphiteater.*

[2]) Editiones secutus sum Baehrensii, Poetae Latini minores III p. 69, Lipsiae MDCCCLXXXI, et H. Schenkelii, Lipsiae et Pragae MDCCCLXXXV.

[3]) Usus sum editione Baehrensii, Poetae Latini minores I p. 225, Lipsiae MDCCCLXXIX.

[4]) Editiones adhibui Baehrensii, Poetae Latini minores II et Sudhausii, Lipsiae MDCCCXCVIII.

[5]) Editiones adhibui Baehrensii, Lipsiae MDCCCLXXV, et C. Schenkelii, Berolini MDCCCLXXI, et P. Langeni (Stud. Berolinens. I 1, 2) Berolini MDCCCXCVI.

Caresus Carmeius Caspius Caucasus Clymenus Coeus Cytisorus Cyzicus Daedalus Delius Erginus Euarchus Euphemus Euripus Eurus Eurytus Gerus Glaucus Haemus Hippasus Iapetus Idasmenus Inachus Iphiclus Iphitus Lampsacus Leodocus Lyctius Lycus Massylus Medus Menoetius Moesus Monychus Mopsus Nauplius Nessus Neurus Nilus Notus Oceanus Oebasus Periclymenus Phoebus Phrixus Pindus Rambelus Rhoetus Sirius Sthenelus Styrus Talaus Tartarus Taurus Thessalus Tirynthius Tyrrhenus Zephyrus — *carbasus* (κάρπασος) *conus tholus*[1]) — *Gesander Hiber Hister Teucer.*

q.

In Sili Italici[2]) Punicorum libris XVII permulta exstant nomina generis, de quo agitur. Quorum haec semper Graecum nominativum praebent:

Atropos XVII 120 *Cocytos* XIII 566 *Herbesos* XIV 264 *Hymettos* II 218 *Ornytos* XIV 478 *Panhormos* XIV 261 *Paphos* VII 457 *Tartessos* (urbs Hispaniae) III 399, V 399; (Hispanus quidam) XVI 465, 509 *Trogilos* XIV 259 *Tyros* XIV 659 *Zacynthos* I 275, 290 — *gorytos* VII 443 *lotos* III 311 — *Engyon* XIV 249 *Ilion* XIII 43 *Lilybaeon* XIV 75.

Praeterea inveniuntur tria nomina, quorum exitus variat: *Hesperos* (stella) XI 268 (S *-os*, vulgo *-us*); (Gaditanus) XVI 465, 491, 520 — *Hesperus* (stella) XII 647; *Saguntos*[3]) I 502, 573, II 446, III 178, IX 186 — *Saguntum* (*-us* ed. Basil. 1522) XVII 328; *Thapsos* (urbs Siciliae) XIV 206 — *Thapsus* (urbs Africae) III 261.

Latine terminavit Silius haec Graeca nomina virorum urbium fluviorum sive Graecorum sive Hispanorum vel Gallorum vel Africanorum et Carthaginiensium:

Anapus Antaeus Assaracus Bacchus Baeticus Balarus Battus Belus Bocchus Bogus Canthus Caucasus Cerberus Crixus Cydnus

---

[1]) *tholus* II 259] Vat. *chorus* corr. Waarenburg, Stud. Vindob. V 140. De eadem re cf. Fr. Iacobs, Addit. animadvers. in Athenaei Deipnosoph. 42 et Schenkl, Stud. p. 97, qui defendit *chorus*. De terminatione quidem nulla est dubitatio.

[2]) Secutus sum editionem L. Baueri, Lipsiae MCM et MCMII.

[3]) Neue l. c. I³ p. 947. — Georges, Lexikon d. latein. Wortformen, Leipzig 1890 p. 610.

Cyllenius Cyrnus Cyzicus Dacus Daedalus Dardanus Daunus Durius Ebusus Eridanus Eumachus Eurus Eurytus Gaetulus Garganus Haemus Hebrus Hellespontus Helorus Helymus Hiberus Hymenaeus Icarus Ilus Ithacus Lamus Lilaeus Lindus Lixus Lycus Maeandrus[1]) *Massylus Mazaeus Milichus Misenus Mopsus Nilus Notus Oceanus Olympus Orthrus Parnasus Pegasus Pelorus* (XVI 414: L *-os*) *Philippus Phoebus Pindus Polyphemus Pontus Pyrrhus Rhoetius Rhyndacus Sardus Sirius Synhalus Tagus Tantalus Taurus Tirynthius Tlepolemus Tmolus Tyrrhenus Xanthippus Zephyrus — cantharus.*

Ergetium Gaulum Hadranum Netum — trophaeum — Cantaber.

Eandem terminationem praebent nonnulla nomina eiusdem significationis atque supra scripta, quae apud Graecos scriptores non leguntur:

Arauricus Arbacus Batus Burnus Carmelus Caudinus Cupencus Ducarius Glagus Grosphus Hampsicus Hostus Ladmus Larus Ligaunus (IV 206: L *-mis*) *Ligus Mandonius Maurus Murrus Satricus Sychaeus Telesinus Temisus.*

r.

In eiusdem, ut videtur, poetae poemate quod inscribitur Ilias Latina[2]) duo tantum nomina insunt, quae Graece finiuntur: *Epeos* 1011 (*epeos* EL *ephebos* F *ephebus* ceteri) et *Ilion* 153, 1056.

Reliqua omnia nomina heroum Graecorum et Troicorum Latinam terminationem acceperunt:

---

[1]) De nominativi terminatione *-andrus* rarissima cf. quae dixit Richardus Foerster in „Verhandlungen der 40. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner in Görlitz 1889“, Leipzig 1890 p. 432. Praeterea cf. Charisius p. 83, 30 K et huius libelli cap. II § 5, 3. Buecheler-Windekilde, Grundriss der lat. Deklination, Bonn 1879 p. 26.

[2]) Adhibui editiones Baehrensii, Poetae Latini minores III p. 7, Lipsiae MDCCCLXXXI, et Friderici Plessis, Paris 1885. — De Iliade Latina praecipueque de nomine auctoris disputaverunt: Henr. Schenkl, Zur Ilias Latina des Italicus, Wiener Studien 12 p. 317 sq. — Isidor Helbig, Ist die Ilias Latina von einem Italicus verfasst oder einem Italicus gewidmet, ibid. 21 p. 264 sqq. et 22 p. 317 sq. — Frid. Vollmer, De recensendo Homero Latino, Festschrift Johannes Vahlen . . . gewidmet, 1900 p. 465 sqq. — Id., Zum Homerus Latinus, Mus. Rhen. 53 p. 166. — Ernst Weber, Über den Homerus Latinus, Philologus 61 (N.F. 15) p. 528 sq.

Adrastus Agelaus Alcathous Amphimachus Amphius Antiphus Arcesilaus Archilochus Arctus (866: E *-us o* supra *u* m. 2 B *-os* V *-on*) *Ascalaphus Ascanius Asius Chromius Clonius Deiphobus Ennomus Epistrophus Eumelus Euphemus Eurus Euryalus Eurypylus Glaucus Helenus Hesperus Hippothous Hodius Ialmenus Idaeus Laertius Leitus Menelaus Pandarus Patroclus Peneleus Phidippus Phorcus Pirous Podalirius Polyxenus Priamus Protesilaus Prothous Pylaeus Pyrrhus Schedius Sthenelus Thalpius Tlepolemus — Alexander Teucer.*

S.

Uberiora nominibus Graece exeuntibus sunt opera Stati, quorum primum Silvas[1]) exquiramus. Quae carmina continent nomina Graece terminata haec:

Atropos III 3, 127, IV 4, 56; 8, 19, V 1, 178 *Carystos* I 5, 34, II 2, 93 *Caunos* I 6, 15 *Chios* II 2, 93, IV 2, 28 *Damascos* I 6, 14 *Hesperos* II 6, 37 *Isthmos* III 1, 142, IV 3, 60 *Phosphoros* II 6, 79 *Rhodos* I 1, 104 *Sebethos* I 2, 263 *Thasos* I 5, 34, II 2, 92 *Tyros* III 2, 139 — *phaselos* V 1, 245.

Dindymon I 1, 10, et hos titulos: V 1; 3; 5 *epicedion*, I 2 *epithalamion*, IV 2 *eucharisticon*, II 7 *genethliacon*, III 2 *propempticon* et adiectivum in titulo IV 6 positum *epitrapezios.*

Praeterea unum nomen variat exitum, cum et *Pergamos* III 4, 106 et *Pergamus* I 4, 100 legatur.

Mutaverunt priscam terminationem cum Latina haec nomina:

Admetus Aeacus Arctus Argus Ascanius Bacchus Callimachus Cerberus Cinyphius Cyllarus Epidaurus Eumaeus Eurus Gargettius Glaucus (III 2, 37: ς *-us* codd. *-as*) *Haemus Hermus Ibycus Lemnius Lyaeus Nilus Pannonius Parthenopaeus Parthus Pharus Phoebus Sirius Stesichorus Tagus Tegeaticus Telephus Thespius Thracius Tirynthius Troilus — psittacus.*

Euander Hister.

In altero opere eiusdem poetae quod Thebais[2]) inscribitur aliquanto maior est numerus talium nominum cum omnino tum Graecorum more adhibitorum:

---

[1]) Usus sum editione Alfredi Klotz, Lipsiae MCM.

[2]) Editiones adhibui Philippi Kohlmann, Lipsiae MDCCCLXXXIV, H. W. Garrod, Oxonii (1906), Alfredi Klotz, Lipsiae MCMVIII.

Alpheos I 272 *Arctos* III 685, VIII 408, XII 653 *Asopos* VII 315, IX 449 (*-us* Pμ *-us* ex *-os* Lσ) *Atropos* I 111, 328, III 68, IV 190, 601 *Cocytos* VIII 30 *Coptos* I 265 *Elisos* VIII 766, XII 631 *Euneos* VI 343 (*-eos* ex *-eus* L^1), 433 (*-us* CP) *Haliartos* VII 274 *Hesperos* VI 581 (*-us* fb) *Ismenos* VII 800, IX 226, 317, 404, X 27 *Isthmos* I 120, II 183, IV 62, VI 14 *Lemnos* V 50, 184, 185, 462, 719 *Lycabesos* XII 621 *Mycalesos* VII 272 *Myrtilos* VI 285 *Naxos* VII 686 *Olenos* IV 105 *Orchomenos* IV 295 *Paros* V 182 *Pheneos* IV 291 *Pylos* IV 125, 126 *Taenaros* II 44 *Thasos* V 182 *Tityos* VI 753 *Tmolos* VII 686 — *Dorion* IV 182 *Pelion* X 852 *Pteleon* IV 181 *Sunion* XII 625 *Thryon* IV 180.

Graecam formam emendandam esse etiam in IV libri versu 837 puto, in quo Klotzius scripsit *Spercheus* et adnotavit: „*Sperchensque* P *-iusque* ω *-eosque* ς Kohlmannus propter Ach. I 102“. Hoc loco facio cum Kohlmanno, nam Sperchei fluminis Graecum nominativum et significatione ipsa geographica probatum esse infra videbimus et in Statii ipsius Achilleide I 102, 239, II 145 et apud Lucanum VI 367 servatum invenimus.

Tria nomina et Graece et Latine terminata invenimus: *Aegyptos* IV 708 (-$\overset{u}{o}$*s* Q^2 *-us* BΔLCfb) — *Aegyptus* VI 292; *Antiphos* IX 252 (*-us* ex *-as* vel *-os* P^c) — *Antiphus* VII 755; *corytos* (γωρυτός) IV 269 (-$\overset{u}{o}$*s* Q^2 *-us* r) — *corytus* VII 660 (-$\overset{v}{o}$*s* Q^2).

Cetera omnia nomina nullo nisi Latino nominativo utuntur:

Achelous Acrisius Acrocorinthus Admetus Adrastus Aeolus Aepytus Aetolus Amphiaraus Archemorus Argipus Argus Atticus Bacchus Branchus Cadmus Calpetus Centaurus Cerberus Charadrus Coroebus Corymbus Crenaeus Cygnus Cyllarus Cyllenius Cynthus Danaus Delius Enceladus Erasinus Erymanthius Euhius Eurus Euryalus Glaucus Haemus Hebrus Hippodamus Hylaeus Ialmenus Inachus Iphitus Labdacus Laius Lampus Lamus Lemnius Linus Lycurgus Lycus Lygdus Lyrcius Melanippus Mopsus Naubolus Nessus Nilus Notus Oceanus Oebalus Oenomaus Ormenus Ornytus Parnasus Parthenopaeus Pelorus Phaedimus Phoebus Pholus Polyphemus Pontus Proetus Prothous Sirius Tagus Tantalus Taurus Thymbraeus Tirynthius Xanthus — *discus*

barathrum.

In tertio poemate Achilleide[1]) Statius adhibuit Graecum nominativum his locis:

Delos I 206, 679 *Epiros* I 420 (Q -*us*) *Lemnos* I 206, 678 *Myconos* I 205 *Naxos* I 678 *Olearos* I 677 *Paros* I 677 *Pylos* I 422 *Scyros* I 285 (P -*us*), 658, 692, 696, II 22, 45 *Seriphos* I 205 *Sestos* I 204 *Spercheos* (-*ios*) I 102, 239, II 145 — *Pelion* I 107, 151, 249, 577, II 57.

Latinam terminationem praebent haec nomina:

Aetolus Antilochus (I 470: P -*ous* QCK -*us* Klotzius -*os*)[2]) *Centaurus Delius Euhius Gelonus Ithacus Patroclus Phoebus Pontus Protesilaus Sthenelus Thessalus Tirynthius Xanthus* (I 927: Q -*os*) — *carbasus* (κάρπασος).

t.

Martialis[3]) in epigrammatis Graecum nominativum non mutatum dedit his nominibus:

Arctos VII 7, 1, IX 84, 6 *Atropos* X 38, 13; 44, 6 *Carystos* IX 75, 7 *Cestos* I 92, 1 *Chimerinos* IX 12, 2 *Cypros* VIII 45, 7 *Encolpos* I 31, 2 (PQF -*os* ω -*us*), V 48, 2 (QF -*os* [P -*o*] Eω -*us*) *Ephesos* X 68, 1 *Hymettos* VII 88, 8 *Iros* VI 77, 1 (EFω -*us*) *Leandros* epigr. 25 b, 1; XIV 181 tit.; 1 *Miletos* VIII 28, 10 *Mistyllos* I 50, 1 *Oporinos* IX 12, 1 *Rhodos* IX 20, 6, X 68, 1, XIV 68, 2 *Therinos* IX 12, 3 *Tyros* VI 11, 7, X 16, 7 — *cosmicos* VII 41, 1 *hemitritaeos*[4]) IV 80, 3, XII 90, 2 (PF -*us*) *lotos* IV 13, 6, VIII 51, 14 *lygdos* VI 13, 3 *scorpios* III 44, 8 *sophos* VII 32, 4 — *Erotion* V 34, 3; 37, 14, X 61, 1 *Pergamon* XIV 51, 1.

In titulo exstant: *cestos* XIV 206 *monobiblos* XIV 189 *Sauroctonos* XIV 172 et adiectivum *polymyxos* XIV 41.

Ceterorum nominum, quorum numerus permagnus est, poeta terminationem mutavit:

Alanus Alphius Amazonicus Apollodotus Argus Artemidorus

[1]) Adhibui editiones Alfredi Klotz, Lipsiae MCMII, et H. W. Garrod, Oxonii (1906).

[2]) Non puto cum Klotzio Statium hoc nomen Graece terminasse, cum hoc in nullo homine fecerit exceptis *Euneos* et *Tityos*, de quibus infra agetur.

[3]) Editiones secutus sum L. Friedlaenderi, Lipsiae MDCCCLXXXVI, et W. M. Lindsayi, Oxonii.

[4]) Hoc nomen deesse in indice nominum Graecam terminationem servantium apud Neue, Formenlehre I³ p. 130 sqq. Friedlaender I p. 380 monuit.

(VI 77, 3: EXAB *Artemidos*) *Bacchus Bromius Cacus Callimachus Calliodorus Callistratus Canus Charidemus Charinus Charisianus Coresus Cronius Cyllarus Cynicus Dacus Dasius Demetrius Diaulus Didymus Dindymus Diodorus Eutrapelus Eutychus Galaesus Helius Hermaphroditus Hermus Homerus Hyacinthus Hypnus Indus Irus Leitus Liburnus Linus* (VII 10, 1: Rω *Linus* P *Linuos* Q *Linos* EXAFG *Pinus*) *Lyaeus Menelaus Nilus Ninus Oceanus Olphius Olus Oppianus Pacorus Paetus Palinurus Panaretus Pantagathus Papilus Parthenius Parthenopaeus Philaenus Philippus Philomelus Philostratus Phoebus Podalirius Polytimus Priamus Priapus Raetus Rhoetus Sirius Spartanus Spendophorus Stoicus Symmachus Syriscus Syrus Tagus Tartesiacus Telesinus Telesphorus Thalamus Tirynthius Tityrus Tyrius Xanthus Zoilus — astrologus barbarismus bubalus canthus cercopithecus chirurgus clinicus colossus corasinus corcodilus discus echinus gelasinus gobius* (*κωβιός*) *mitulus* (*μιτύλος*) *oplomachus opthalmicus phreneticus pragmaticus prasinus psittacus rhombus saccus scarus sciurus tholus tomus trochus — Hister — onager.*

Palathium — aphronitrum cybium ephippium garum myrobalanum narthecium parazonium.

Praeterea invenitur XII 74, 1 forma contracta nominis *cataplus* (*κατάπλους*).

u.

Postremus scriptorum quos dissertatione mea tractari volui est Iuvenalis[1]), de quo graecissante iam, ut in praefatione dixi, Augustus Thiel egit[2]). Et primum quidem Graecum nominativum in *-os* terminantem adhibuit ille poeta his locis:

Rhodos VI 296 *Miletos* VI 296 *Zacynthos* XV 114 (*zacynthos* P [*g* pro *c* p] vel *saguntos* margo [*saguntus* ω]) *Aegyptos* XV 2 (*Egyptus* p), 45 (*Egyptus* p), 116 (*Egyptus* p).

---

[1]) Editiones adhibui L. Friedlaenderi, Lipsiae MCMV et O. Iahnii, Berolini MDCCCLI et praecipue Buecheleri ed. 3, Berolini MDCCCLXXXXIII. Qua in editione recensenda nonnulla de Graecis nominibus in P codice traditis dixit Fr. Skutsch, Berliner Philologische Wochenschrift 14 (1894) p. 621 sqq.

[2]) Praeterea Graeca nomina apud Iuvenalem inventa tractavit: L. Kiaer, Sermonem D. Iunii Iuvenalis certis legibus astrictum esse, Hauniae MDCCCLXXV p. 227 sq.

Latinorum more exire voluit poeta haec nomina:

Aeacus Antiochus Basilus Cacus Chrysippus Chrysogonus Codrus Daedalus Demetrius Democritus Diphilus Glaphyrus Heliodorus Hermarchus Indus Ithacus Lycius Maurus Monychus Pactolus Polyphemus Priamus Sosastrus Stoicus Tagus Telephus Tirynthius — aretalogus[1] *astrologus cammarus cantharus cophinus phoenicopterus pygargus rhombus zelotypus — Alexander — exodium scaphium.*

2. Vocativos singularis nominum quorum nominativus in *-os* excurrit *-e* vocali terminari non mirum est, cum et Graeci et Latini eadem forma usi sint. Permulti huius generis vocativi inveniuntur, quos afferre longum est. Vocativum nominis in neutralem terminationem exeuntis semel tantum legimus eumque apud Martialem X 65, 2 et 15, qui hoc loco Graecum exitum servavit: *Charmenion.*

3. Nominibus quorum nominativus Graecus in *-ας* vel *-ης*, genetivus in *-ου* excurrit poetae longe plurimis locis Graecam terminationem dederunt[2].

Grattius uno tantum huius generis nomine *-ης* syllaba terminato usus est: *Perses* 158.

Apud Manilium inveniuntur: *Orestes* II 583 *Pylades* II 583 et *Boreas* IV 591, V 70, 105.

In Priapeis legimus haec nomina in *-as* exeuntia: *Aristagoras* 42, 1 *Scopas* 10, 2, haec in *-es* exeuntia: *Alcides* 9, 9 *Chryses* 68, 12.

In Germanici quoque Arateis huius generis pauca nomina: *boreas* fragm. IV 48, V 7 — *Alcides* Phaen. 544 *Iasides* Phaen. 184 *bootes* Phaen. 598, 624,

apud Phaedrum nullum nisi unum *Scytha* (III prol. 52) Latine formatum invenitur.

Saepius autem nobis occurrunt talia nomina in Senecae tragoediis, quae praebent:

Boreas (Med. 316 Oed. 473 Thy. 128 H.O. 382, 1109) *Lichas* (H.O. 567, 814, 1460) *Lycormas* (H.O. 591) *Pelias* (Med. 666) — *tiaras* (Thy. 663);

[1]) Cf. Thiel l. c. p. 41.

[2]) Neue I³ p. 48 sqq. — Sniehotta l. c. p. 6—7, 52—53. — Bednara l. c. p. 355 (43). — Charis. I 10 p. 1, 19; I 15 p. 1, 67 K. — Quintil. I 5, 61.

Alcides (H.f. 107, 505, 770, 818, 1061 Med. 634 Phaed. 843 Ag. 814, 858 H.O. undevicies) *Atrides* (Ag. 410[a], 513) *Pelides* (Ag. 620); *Eurybates* (Ag. 411) *Laertes* (Thy. 587) *Massagetes* (Oed. 470) *Orestes* (Ag. 196) *Procrustes* (Phaed. 1170 Thy. 1050) *Scythes* (Phaed. 168, 906 H.O. 1251) *Thyestes* (Ag. 4, 25 Thy. 58, 495).

In Herculis Oetaei tragoediae versibus 167 et 1139 Graecam terminationem Seneca Horati[1]) exemplum secutus mutavit *Gyas* pro Graeca forma *Γύης* adhibens[2]).

Inter haec nomina Graece terminantia tria inveniuntur, quae Latina terminatione affecta sunt: *Pelia* (Med. 201: *-as* codd. cum R correxit Avantius, 276: *-as* Eς) *Laerta* (Tro. 700) *Scytha* (Tro. 1104). Praeterea usui Latinorum adaptata sunt haec: *Sarmata* (Phaed. 71 H.O. 158) et *Tiresia* (Oed. 289), quae nominis forma etiam in inscriptionibus scaenarum invenitur.

In Senecae epigrammatis et Apocolocyntosi nullum huius generis nomen, in Octavia tragoedia unum exstat *Alcides* 210.

Columellae liber X praebet *Boreas* 76.

Persius Graeca terminatione usus est in *Arcesilas* III 79 et *Maeonides* VI 11 *Orestes* III 118, Latina in *Melicerta* V 103.

Lucanus Graecam formam servavit his locis:

Achillas VIII 538, 618, X 398, 419 *boreas* I 389, II 646, V 601, 605, VI 390, IX 480, X 221 *Parias* IX 721;

Alcides I 577, IV 621, 633, 646, 652, IX 366 *Arsacides* VIII 409; *Amphitryoniades* IX 644; *Perses* III 158, 286; *Getes* II 54, III 95 *Massagetes* III 283 *Orestes* VII 778 *achates* X 115 *hammodytes* IX 716 *ophites* IX 714.

Latine autem finiri voluit haec:

Bagrada IV 588 *Marsya* III 207 — *Sarmata* III 94, 270 *Scytha* X 455 *pirata* II 578, III 228, VI 422.

Petronius adhibuit Graecas terminationes in versibus hexametris 68, 4, 4: *Aeneas*, 139, 2, 5: *Pelias* — 123, 206: *Amphitryoniades*, Latinam in versu senario 55, 6, 9: *margarita*.

---

1) Carm. II 17, 14.

2) Bentley, Notae atque emendationes in Qu. Horatium Flaccum integrae ed. Quedlinburgi et Lipsiae MDCCCXXV, p. 150 sqq.

Prosaicis locis invenitur Graeca forma nominum: *embasicoetas* 24, 4, 1; 26, 1, 2 *Gorgias* 141, 5, 3 *Habinnas* 65, 5, 2; 67, 3, 1; 10, 1; 12, 1; 68, 6, 2; 69, 5, 3; 72, 1, 2; 4, 1 *Hylas* 83, 3, 2 *Lichas* (quater decies) *Phidias* 88, 10, 3 — *Bargates* 96, 4, 4 *Apelles* 88, 10, 3 *tricliniarches* 22, 6, 1; Latina: *archipirata* 101, 5, 2.

Apud Calpurnium omnia pastorum nomina eius de quo agitur generis Graecum exitum *-as* servaverunt:

Amyntas IV tit., 17, 78 *Idas* II tit., 1, 2, 27, 61 *Iollas* III tit., IV 59, VI 91 *Lycidas* III tit., 46, 50, 55 *Lycotas* VI 26, VII tit.

Eiusdem exitus nomen invenitur in Aetna: *Eurotas* 580.

Valerius quoque Flaccus omnibus fere nominibus de Graecis depromptis primariam terminationem concessit vel ad nomina a se inventa Graecam terminationem detulit. Legimus enim in Argonauticis haec nomina in *-as* exeuntia:

Amphidamas I 376 *Boreas* I 575, 597, II 515, VI 164 *Hylas* I 110, 219, III 183, 184, 486, 537, 549, 599 *Idas* I 166, 461, III 471, IV 224, VI 342, VII 574 *Pelias* I 22, 154, 700, IV 555, V 483, 493, VII 40, 447, VIII 155 *Phlegyas* III 125;

haec in *-es* exeuntia:

Actorides I 407 *Aeacides* I 139, II 511 *Aesonides* I 161, 194, 474, 488, II 334, 346, 385, 659, III 339, 369, IV 675, 755, V 4, 35, 543, 577, 584, 636, VI 655, VII 530, 587, 594, 645, VIII 118, 166, 197, 244, 353 *Aethalides* I 437 *Alcides* I 35, 354, II 451, 462, 521, 533, 543, III 475, 550, 586, IV 78, 701, V 90 *Ampycides* III 420, 460 *Naubolides* I 362 *Nelides* I 388 *Oebalides* IV 294 *Oenides* III 690, IV 33, VI 343 *Porthaonides*[1]) III 705 *Tyndarides* IV 247, 290; *Amphitryoniades* I 635, III 733 *Hagniades* I 482, II 48 *Hippotades* I 610 *Thespiades* II 368; *Aeetes* I 43, III 495, V 285, 553, 586, 596, VI 13, VII 640, VIII 138 *Auchates* VI 132 *Butes* I 394 *Coastes* VI 155 *Cometes* I 356 *Eribotes* I 402 *Lapithes* V 515, VII 606 *Orestes* VII 148 *Sibotes* VI 249 *Thyotes* II 438 *Zetes* I 469, IV 465, 466; *Myraces* VI 690, 717 *Otaces* VI 121 *Phalces* VI 88; *Tages* VI 223;

---

[1]) Baehrensius scripsit *Parthaonides,* sed Langenus (ed. p. 269) hanc scripturam vituperat admonens de Bergkii apud Brix. Plaut. Men. 745 verbis.

Armes VI 530; *Medores* VI 211 *Tyres* VI 201; *Perses* III 493, 502, V 266, 271, 284, VI 15, 26, 34, 75, 725, 741; *Colaxes* VI 48, 621, 646 *Otaxes* VI 529 *Taxes* VI 252;

sed haec tantum Latina terminatione affecta:

Tyra VI 84 — *Odrussa* (Ὀδρύσης) V 591 *Sarmata* VI 162.

Silius Italicus in Punicis retinuit Graecam terminationem his locis:

Aeneas VII 474, VIII 71, 104 *Boreas* I 587, IV 244, 322, VII 570, XII 617, XIV 121, 455, XVI 97, XVII 249 *Cleadas* VII 637 *Critias* IV 371, 383 *Iarbas* VIII 54 *Lycormas* II 644;

Belides I 75 *Marmarides* IX 222 *Tydides* XIII 48; *Aeneades* XIII 767 *Amphitryoniades* II 582, IX 293, XII 119 *Oiliades* XIV 479; *Acestes* XIV 45 *Orestes* XV 313 *cometes* I 461, VIII 637; *Maces* V 194, IX 222; *Geryones* XIII 201; *Choaspes* III 317.

Eadem terminatione finxit poeta nonnulla nomina, quae in Graecorum scriptis non leguntur:

Acherras III 299 *Hampsagoras* XII 345 *Isalcas* V 289, 296;

Chremes I 403 *Iertes* V 259 *Ilerdes* XVI 566, 571 *Ilertes* III 255 *Maraxes* VII 324 *Nealces* IX 226, 268, 363 *Ocres* X 32 *Panchates* XVI 348, 374, 400, 441.

Latinorum rationi adaptavit exitum horum nominum: *Bagrada* (flumen) VI 141, 289, 677, (miles) I 407, VII 663 *Marsya* VIII 503 *Masinissa* XVI 117, XVII 413 *Sabura* XV 441 *Taurea* XIII 143, 161, 170, 371 — *Buta* V 540.

In eiusdem ut putatur poetae Iliade Latina omnia huius generis quae inveniuntur nomina praebent Graecam formam, unum in *-as*: *Aeneas* 236, 454, 516, cetera permulta in *-es* exeunt:

Aeacides 73, 844, 903, 924, 1005, 1026 [1]) *Atrides* 8, 24, 159, 268, 290, 301, 322, 332, 349, 372, 424, 430, 504, 510, 581, 663 *Dardanides* 826 *Imbrasides* 378 *Nestorides* 840 *Oenides* 466 *Pelides* 81 *Priamides* 226, 610, 660, 755, 988 [1]) *Tydides* 185, 390, 408, 459, 530, 665, 1008; *Eumediades* 710 (sic coniecit L. Mueller, codd.: *eumenides* OV *iuvenis* E) *Thalysiades* 361;

---

[1]) Versus 601: *Talis Priamides similisque Eacides armis*, in quo Aeacidae nomen difficultates habet, subditivus putatur.

Nastes 241 *Polites* 235 *Polypoetes* 182, 1012 *Thersites* 136; *Pyraechmes* 243; *Meriones* 208, 432, 581, 1013; *Chryses* 13.

Plura etiam talia nomina eaque omnia fere Graece terminata continent Stati opera. In Silvis enim eius invenimus: *Aeneas* I 1, 13, IV 3, 132 *Boreas* III 3, 96, V 1, 82 *Eurotas* II 6, 46 *Glaucias* II 1, tit. *Hylas* I 2, 199 *Philetas* I 2, 252; *Alcides* II 1, 113; 2, 24, III 1, 51, IV 2, 50; *Amphitryoniades* IV 6, 33 *Pylades* V 2, 156; *Acoetes* II 1, 93 *Brontes* III 1, 131, IV 6, 48 *ophites* I 5, 35; *Steropes* III 1, 131 et haec duo tantum Latine flexa: *Bagrada* IV 3, 91 et *charta* IV 9, 7.

Etiam in altero eiusdem poetae opere, quod Thebais inscribitur, unum nomen Latine terminatum exstat appellativum *Scytha* XI 437.

Graecam servaverunt formam omnia cetera:

Amyntas VIII 438 *Boreas* I 193, 353, III 526, IV 422, V 705, VI 108, VIII 411, XI 114 *Dorylas* II 571, III 13 *Eurotas* I 119 *Hylas* V 443 *Idas* VI 553, 577, 583, 603, 644, VIII 466 *Lycormas* IV 837 *Phlegyas* III 79, VI 661, 668 *Pterelas* VI 648 *Tiresias* IV 470, 500, X 725, XI 289;

Aegides XII 769 *Alcides* VI 6, VIII 55, X 901, XI 225 *Aonides* IX 95 *Astacides* VIII 718 *Echionides* VI 467 *Haemonides* II 692, III 42 *Hippasides* VII 355 *Ialmenides* X 510 *Iasides* VI 914 *Labdacides* VI 451 *Oeclides* III 470, 620, V 731, VI 445, 518 *Oedipodionides* I 313 *Oenides* VIII 538, 588, 659 *Talaionides* II 141, V 18 *Tyndarides* X 501; *Amphitryoniades* I 486, V 401, VIII 499, XI 47 *Atalantiades* IX 789 *Atlantiades* I 303; *Oedipodes* I 48, II 465, XI 505; *Acoetes* VIII 444 *Aletes* III 178 *Menoetes* XII 245, 360 *Opheltes* IV 741 *Polites* VII 757.

Neque aliam rationem secutus est Statius in Achilleide, quae nomina in *-as* exeuntia non continet, sed omnium, quae Graece *-ης* syllaba terminantur, hanc terminationem praebet:

Aeacides I 86, 578, 852 *Aegides* I 192 *Atrides* I 399, 731 *Oenides* II 86 *Pelides* I 754, 824 *Thestorides* I 516 *Tydides* I 469, 712, 820, 844; *Amphitryoniades* I 190 *Laertiades* I 693; *Aeetes* II 76 *Agyrtes* I 724, 875 *Getes* II 133 *Sauromates* II 133.

In Martialis epigrammatis paulo plura nomina mutata sunt:

Sarmata epigr. III 4 *charta* I 44, 2, II, 1, 4, IV 82, 7, VIII 24, 2, IX 99, 2, X 93, 6, XII 4, 4, XIII 1, 7 (bis), XIV 11, 2;

196, 2 *palaestrita* III 58, 25, XIV 201, tit. *proxencta* X 3, 4; *bibliopola* IV 72, 2, XIII 3, 4, XIV 194, 2;

Glaucia VI 29, 4 *Marsua* II 64, 8. Sed hoc utrumque nomen aliis locis aliam terminationem eamque Graecam obtinuit: *Glaucias* VI 28, 4 et *Marsyas* X 62, 9.

Praeterea Graece terminata sunt haec:

Achillas III 91, 3 *Hylas* III 19, 4, V 48, 5, VII 15, 2, VIII 9, 2; 4. X 4, 3 *Iollas* XI 41, 7 *Amyntas* XI 41, 1 *Eurotas* IX 75, 9 *Andragoras* VI 53, 2 *Athenagoras* VIII 41, 1; 3; 4, IX 95, 2; 95 b, 2; 4 *Heras* VI 78, 3 *Pythagoras* XI 6, 10 *Boreas* VIII 14, 6 *Lichas* IX 65, 8 *Lycas* I 71, 2;

Aeacides VIII 6, 12 *Aesonides* II 14, 6 *Alcides* VII 50, 5, IX 25, 7; 34, 6; 101, 11 *Phillyrides* II 14, 6; *Pylades* VI 11, 1; 2, X 11, 7 *Sotades* VI 26, 1; 3; *Laertes* X 67, 3 *Orestes* VI 11, 1 *Thyestes* X 67, 4; *Hermes* V 24 (quindecies); *ascaules* X 3, 8 *choraules* V 56, 9, IX 77, 6, XI 75, 3.

Iuvenalis in utroque genere horum nominum Graeca terminatione usus est singulis exceptis *Marsya* IX 2 et *Sarmata* III 79. Haec sunt nomina Graece exeuntia:

Aeneas V 139 *Hylas* I 164 *Ladas*[1]) XIII 97 *Pythagoras* XV 173 *papas* VI 633;

Atrides VI 660 *Cecropides* VIII 46, 53 *Posides* XIV 91 *Tydides* XV 66; *Laomedontiades* VI 326 *Pylades* XVI 26; *Acestes* VII 235 *Antiphates* XIV 20 *Orestes* I 6, VIII 220 *Thersites* VIII 269 *aliptes* III 76 *schoenobates*[2]) III 77; *Zalaces* II 164; *Hedymeles*[3]) VI 383 *choraules* VI 77; *arabarches*[4]) I 130; *acersecomes*[5]) VIII 128; *geometres* III 76.

Nominativum sequitur vocativus. Ut ille Latinae rationi adaptari solet, ita hic Latinum exitum praebet. Itaque nominum quae sequuntur vocativus ubique Graecorum more in *ē* exit, cum nominativus eorum nisi Graece in *-es* terminatus non inveniatur:

---

[1]) F. Iacobs, Animadversiones in epigrammata Anthologiae Graecae, Lipsiae MDCCCIII, vol. III, 2 pag. 58 sq.

[2]) Cf. Thiel l. c. p. 50 sq.

[3]) Cf. Thiel l. c. p. 35.

[4]) De forma *alabarches* cf. Marquardt, Römische Staatsverwaltung I 445 et II 446, 9. — Rostowzew, Mitteil. d. Röm. archäol. Inst. XII 76. — Brandis, Pauly-Wissowa II 343.

[5]) Cf. Thiel l. c. p. 17.

Aeacide (Val. Flacc. I 405, II 427 Stat. Ach. I 932) *Aegide* (Stat. Theb. XII 546: *-des* P) *Aesonide* (Val. Flacc. II 380, VIII 105, 155, 178, 192, 442) *Agenoride* (Val. Flacc. IV 582) *Alcide* (Senec. H. f. 186, 421, 1343 Phaed. 1217 H. O. 1476: E *-es* Sil. It. I 505, 511 Stat. Silv. III 1, 162, IV 6, 97 Mart. IX 65, 1) *Antenoride* (Sil. It. XII 258: *-da* Heinsius) *Atride* (Il. Lat. 124: El m. 1 in *-da* corr. G *-des*, ceteri *-da*) *Belide* (Sil. It. III 650) *Dardanide* (Sil. It. XVI 191: *-de* S *-da* vulgo) *Hyperionide* (Val. Flacc. V 471) *Oenide* (Stat. Theb. IX 50) *Thestoride* (Stat. Ach. I 497) *Tydide* (Sil. It. XIII 58); *Anchisiade* (Sil. It. XIII 71: *-da* Heinsius) *Pylade* (Senec. Ag. 941) *Thespiade* (Val. Flacc. V 44); *Choaspe* (Sil. It. IV 824); *Perse* (Val. Flacc. VI 605).

Excipienda sunt ex his nominibus Graece in -ης exeuntibus ea, quorum terminationi τ consonans antecedit, quorum vocativum Graeci in *-ă* exire voluerunt. Latini hanc vocativi formam, praesertim cum eadem esset atque Latina, receperunt[1]), quam legimus apud Valerium Flaccum: *Aeeta* VII 89, VIII 11, 350 et apud Martialem: *Thyesta* IV 49, 4. Etiam apud Senecam in Agamemnonis versu 933:

aggrediar et te, Oresta, furabor libens

cum hic syllaba *-sta* in quarti pedis thesi posita sit, quo loco ille poeta productam vocalem semper evitavit. Quapropter etiam ceteris locis: *Oresta* (Senec. Ag. 917) *Thyesta* (Thy. 783), quibus mensura eiusdem syllabae dubia est, vocativum *a* vocali correpta formatum esse puto. Manilius autem in V libri versu 300 *Philoctete* dixit, cum versus ratio alteri formae obstaret.

Eorum nominum, quorum nominativus Graecus in *-as*, Latinus in *-a* excurrit, vocativus in *-a* exit. Huius vocalis mensuram statuere non possumus iis locis, quibus aut in fine versus: *Amynta* (Calp. IV 81) *Hiarba* (Sil. It. I 417) *Iolla* (Calp. III 7, 13, 24, 92) *Licha* (Senec. H. O. 99, 570) *Lycorma* (Sil. It. II 637, 643) *Lycota* (Calp. VII 4, 55), aut in prosaico contextu posita est: *Habinna* (Petr. 74, 17, 3; 75, 3, 2) *Licha* (Petr. 109, 3, 1). Latinam terminationem *-ă* habent ea nomina, quorum poetae aut semper aut plerumque nominativo

[1]) Neue I³ p. 39 sq.

Latinam terminationem dederunt: *Glaucia* (Stat. Silv. II 1, 229) *Masinissa* (Sil. It. XVI 158), ad quae accedit *Chrysa*[1]) (Sil. It. XIV 229), cuius nominis nominativus in operibus poetarum eius de qua quaerimus aetatis non invenitur. Cetera Graecam terminationem *-ā* servaverunt: *Bitia* (Sil. It. II 409) *Doryla* (Calp. II 96) *Lycida* (Calp. III 1, 18, 22, 32, VI 1, 17, 74) *Phlegya* (Stat. Theb. VI 726).

4. Nominum feminini generis, quorum nominativus Graecus in *-η* vel *-α* exit, poetae permultis locis Graecam terminationem facilius servaverunt, cum ea, quae per *-α* finiuntur, plane Latinis nominibus primae declinationis conveniant[2]).

Cum longum sit omnia nomina, quorum nominativus et Graece et Latine in *-a* exit, enumerare, liceat mihi tantum ea afferre, quorum terminationem *-ā* a Graecis productam Latini poetae in versus suos receperunt[3]). Observamus nomina hac ratione terminata his locis:

Argiā: Stat. Theb. XII 178, 255, 303, 373, 391; *Glycerā:* Mart. XIV 187, 2; *Leucotheā:* Stat. Theb. VI 12; *Maleā:* Stat. Theb. IV 224; *Mideā:* Stat. Theb. IV 45 (*midea* M$^{\sigma}$ Müller *medie* P *midae* [*nu-* C *mede* M^{1}f] *ω*); *Nausicaā:* Mart. XII 31, 9; *Nemeā:* Stat. Theb. I 355 (*-a ω -ae* P), II 378 (*-a ω -ae* P), IV 159, V 44, 749, VI 516; *Pasitheā:* Stat. Theb. II 286; *Tegeā:* Stat. Theb. IV 287; *cinarā:* Colum. X 235. Non deest vocativus, qui retinuit Graecam terminationem *-ā*: *Nemeā:* Stat. Theb. IV 824.

Alterius generis nomina feminina, quae primam declinationem sequuntur, aut Graecam terminationem *-η* servaverunt aut cum Latina *-a* mutaverunt.

---

[1]) Nom. *Χρύσας* Siciliae fluvius.

[2]) Neue I^3 p. 65 sqq. — Sniehotta l. c. p. 8, 49—50. — Bednara l. c. p. 354 (42). — Charis. I 15 p. 1, 62 K. — Koene, Über die Sprache der römischen Epiker, Münster 1840, p. 42 sq.

[3]) Neue I^3 p. 83 sqq. — Priscian. VI 2, 10 p. 2, 202 et VII 2, 5 p. 2, 287 K. — Corssen, Über Aussprache, Vokalismus und Betonung der lateinischen Sprache II^2. Leipzig 1870, p. 448. — Bergk, Jahrb. für Philologie 1861, Bd. 83 S. 497. — C. F. W. Müller, Plautinische Prosodie, Berlin 1869, p. 1 sqq. — Bücheler, Fleckeisens Jahrbb. 1863, p. 336. — Fleckeisen, Kritische Miscellen p. 15. — L. Müller, De re metrica, ed. 2, Lipsiae MDCCCLXXXXIV, p. 394 sq. — Cf. etiam cap. II § 6, 9.

Huius generis nominum servavit Grattius Graece terminata *Sparte* 212 (A *Sparta suos*, Baehrensius scripsit *Sparte vos*), *Syene* 507, mutavit *Creta* 212[1]).

Manilius Latine scripsit non solum *Europa* IV 681 et *Sparta* IV 688, sed etiam *Creta* IV 785, quamquam antea *Crete* IV 634 (codd. *Creta*, corr. Scaliger) legendum est. Haec Graeca terminatio praeterea servata est in nominibus: *Cassiope* V 505, 537 *Erigone* II 175, 499, III 572, IV 189, 334, 542, V 251 *Helice* I 296, 634 *Olenie*[2]) V 130 *Threce* IV 691.

In Priapeis Graeca terminatio exstat nominum: *Arete* 51, 6 *Cyllene* 75, 10 *Dodone* 75, 1 *Lalage* 4, 3; Latinam accepit *Mycena* 75, 2.

Germanicus et in Phaenomenis et in fragmentis omnibus locis Graecam terminationem servavit:

Alcyone 262 *Andromede* 201 (P *-ę* AS *-a* Z *-am*), 640 (Zγ *-ae*) *Asterope* 263 *Cyllene* 584 *Europe* 537 (C *-ae* β fort. *a et*) *Helice* 39, 40, 42, 147 *Ide* 585 *Merope* 262 *Phoebe* fragm. II 2, 10, 14 *Taygete* 263.

Phaedrus servavit *Mnemosyne* III prol. 18.

Nomina Graecorum more in *-e* exeuntia inveniuntur in Senecae tragoediis haec:

Agaue (Phoen. 363 Oed. 616) *Alcmene* (H.f. 22 H.O. 1409: E *-a*, 1689, 1757, 1796, 1853) *Antiope* (Phaed. 227, 927) *Auge* (H.O. 367) *Calpe* (H.O. 1240, 1253) *Chryse* (Tro. 223) *Crete* (Tro. 820 H.O. 1874) *Dirce* (Phoen. 126 Oed. 42, 714) *Enispe* (Tro. 841) *Hecate* (Tro. 389 Med. 577, 841 H.O. 1519) *Hermione* (Tro. 1134) *Hippolyte* (Ag. 848) *Ide* (Tro. 66, 73, 1049) *Iole* (H.O. 238, 278, 346, 1491) *Ithace* (Tro. 857) *Lethe* (H.f. 680) *Merope* (Oed. 272, 661, 802) *Mothone* (Tro. 822) *Mycale* (H.O. 525) *Nephele* (H.O. 492) *Oete* (H.O. 1445) *Pellene* (H.f. 979) *Phoebe* (Med. 97 Phaed. 747) *Polyxene* (Tro. 195: E *-a*, 942: ς *-a*) *Pthie* (Tro. 817) *Rhodope* (H.O. 144) *Sparte* (Tro. 854 Thy. 627) *Thule* (Med. 379) *Tisiphone* (H.f. 984 H.O. 1012) *Tricce* (Tro. 821).

---

[1]) Ne huius quidem generis nominum appellativa, quae ita in Romanorum sermonem transierunt, ut nisi Latine declinata non inveniantur, singillatim attuli:

aula cista coma concha cumba pompa scaena stola syllaba zona.

[2]) Cf. cap. II § 6, 4.

Ex his quae Graecam terminationem *-e* servare solent nominibus invenitur Latine in *-a* exiens: *Oeta* H. O. 862.

Praeter hoc Latinam terminationem cum Graeca commutaverunt haec:

Andromacha (Tro. 907) *Aetna* (Med. 410) *Hecuba* (Tro. 36 Ag. 648: E *-ae* A *-e* corr. ς, 706) *Helena* (Tro. 863, 892, 926, 1136 Ag. 795) *Iocasta* (in Phoen. et Oed. scaen. titulis) *Lerna* (Phaed. 507 Thy. 115).

Eiusdem poetae epigrammata et primariam terminationem: *Pasiphae* 25, 49 *Phoebe* 4, 3 et mutatam: *Europa* 13, 1; 66, 1 praebent.

In Octaviae versu 773 legimus *Sparte.*

Columella omnibus huius generis nominibus, quae in decimo libro inveniuntur, Graecum exitum dedit:

Calliope 225 *Parthenope* 134 *Phoebe* 288 *andrachne*[1]) 376 (codd. *-iae* ψ *-ne*) *campe* 324 *coramble* 178 *moloche* 247.

Persius contra ubique Latinam terminationem adhibuit, quapropter *e* in *a* mutato *mena* III 76 et Pacuvium imitatus[2]) *Antiopa* I 78 dixit.

Lucani Pharsalia continet haec nomina in *-e* exeuntia:

Agaue VI 359, VII 780 *Arisbe* III 204 *Arsinoe* X 521 *Cone* III 200 *Dirce* III 175 *Helice* II 237 *Helle* IX 956 *Idume* III 216 *Libye* II 164 (U_1 *-es* MZ *-ae* P *-ens*), III 70 (MPZU *-ae*), III 294, V 485 (MZ *-ae*), VI 306, VII 229, IX 44 (MPUq *-ae*), IX 405 (P *-ae*), IX 410, 411, 450 (ZUm *-ę*), IX 467, 753 (M?AB *-yaes* UGm *-iae*), IX 943, X 38 *Meroe* X 163 (G *-es*), 237 (ZUv *-es*), 303 (VZUgv *-es*) *Oenone* IX 973 *Oete* VIII 800 (V *oetea*) *Phemonoe* V 187 *Phoebe* I 77, 538, VI 500, IX 940 *Pholoe* III 198 (M_1Z *-en*) *Phylace* VI 352 *Sophene* II 593 (M_1UG *-ę*) *scytale* IX 717 (UV *-is*).

Mutata est terminatio:

Aetna VI 295 (Z_1 *etnae*) *Creta* III 163, 185, VII 229, VIII 872, IX 38 *Dodona* VI 427 *Europa* IX 415 *Thessala* VI 519, 628, 651, 762.

Non aliam viam ingressus est Petronius in satura, cum

---

[1]) Graece ἀνδράχλη.

[2]) Cf. Buecheleri ed. III p. 9.

et in versibus sive hexametris sive senariis et in prosa oratione cum Latina tum Graeca terminatione usus sit. In versibus Graece exeunt:

Circe 134, 12, 12 *Danae* 126, 18, 7 *Daphne* 131, 8, 2 *Dione* 124, 266; 133, 3, 1 *Phoebe* 89, 54 *Procne* 131, 8, 7 *Tisiphone* 120, 97.

Latine: *Aetna* 122, 135.

In prosa oratione invenimus haec:

Ariadne 138, 6, 1 *Circe* 127, 7, 1; 8, 1; 129, 3, 2 *Hedyle* 113, 3, 1 *Helene* 138, 6, 2 *Psyche* 20, 2, 1; 21, 1, 2; 25, 1, 1, 26, 1, 1; *Helena* 59, 4, 2 *Nympha* 83, 5, 1 *basilica* 57, 9, 5 *catastropha* 54, 3, 3 *dialectica* 88, 7, 1 *zelotypa* 69, 2, 4.

Item Calpurnius Graecorum usum secutus est in nominibus propriis: *Leuce* I 13 et *Petale* VI 34.

In poemate, cuius titulus est Aetna, legimus *Aetna* (novies) et *Sparta* 580, sed *Phoebe* 238.

Valerius Flaccus aliquanto plura talia nomina in Argonauticis habet, quibus plerisque Graece finitis utitur:

Aetne II 95 *Alcimede* I 297, 335, 731 *Amymone* IV 374 *Arene* I 463 *Circe* VI 445, VII 217 *Clite* III 11 *Cybele* VIII 240 *Cymothoe* II 605 *Dryope*[1] III 529 *Hecate* VI 495, VII 364 *Helice* I 18 *Helle* I 50, 282, II 588 *Henioche*[2] V 357 *Hypsipyle* II 352, 400, III 342 *Inarime* III 208 *Iphinoe* II 327 *Methone* I 388 *Pallene* II 17 *Panope* I 134 *Peuce* VIII 217 *Pholoe* I 140 *Phylace* I 474 *Sinope* V 109 *Tisiphone* II 194, VI 179, 403.

Ad Latinorum rationem adaptavit exitum horum nominum: *Europa* II 615 *Nympha* IV 27, V 110, 478 *Thraca*[3] II 202.

Silius quoque Italicus in his nominibus terminandis plerumque usum Graecorum secutus est. Nam haec Graece finiuntur:

Aetne XIV 578 *Agylle* V 17 *Asbyte* II 58 *Autonoe* XIII 401, 489 *Barce* II 62, III 251, IV 356 *Calacte* XIV 251 *Calpe*

[1] Langenus adnot. in edit. pag. 257: „Dryopen finxit ipse Valerius, nomen fortasse sumpsit ex Verg. Aen. X 551“.

[2] Langenus adnot. in edit. pag. 371: „Heniochen nutricem Medeae ipse Valerius finxit nomine sumpto a gente Heniochorum“.

[3] Nom. Graec. Θρᾴκη. *Thraca* pro *Thracia* legitur apud Verg. Aen. XII 335. Hor. epist. I 3, 3; 16, 3. Cf. Langenum ed. p. 150.

XVII 638 *Catane* XIV 196 *Circe* VIII 440 *Cyane* XIV 515 (vulgo *-es*), 567 *Cybele* IX 293, XVII 8 *Cyme* VIII 531 *Cymodoce* VII 428 *Cyrene* III 252 *Dione* VI 697, XIV 410 *Drepane* XIV 269 *Ephyre* XV 310 *Europe* XIV 568 *Harpe* II 117, XVI 365 *Imilce* III 97, 106, IV 775, 806 *Inarime* VIII 541, XII 148 *Libye* I 194, III 226 *Lipare* XIV 56 *Melite* XIV 251 *Mutyce* XIV 268 *Oete* III 43 *Ortygie* XIV 515 *Parthenope* VIII 534, XII 28, 34 *Pasiphae* VIII 471 *Phoebe* XVI 35 *Prochyte* VIII 540, XII 147 *Pyrene* III 417, IX 230, XIV 35, XVI 278, XVII 641 *Rhodope* III 494, 621, XII 658 *Therapne* VI 303 *Thrace* XI 465 *Tisiphone* II 614 *Tisse* XIV 267 *Tyde* III 367, XVI 368.

Graecam terminationem *-e* cum Latina *-a* mutaverunt haec tantum nomina: *Acesta* XIV 220 *Aetna* XIV 58 *Messena* XIV 194 *Nympha* V 19.

Ilias Latina continet nulla generis de quo agimus nomina nisi haec in *-e* excurrentia: *Andromache* 565, 1018, 1058 *Hecube*[1]) 551 (L *-e* in rasura, ceteri *-a*), 1017 (E *-ę*, ceteri *-a*) *Helene* 638 (O *-a*)[2]).

Statius in Silvis usus est mutata terminatione in his nominibus:

Creta II 6, 67 *Lerna* III 1, 29 *Prochyta* II 2, 76 — *nympha*.

Graecam terminationem tribuit his:

Aegiale III 5, 48 *Aetne* III 1, 130 *Alcyone* III 5, 58 *Auge* III 1, 40 *Calliope* II 7, 38 *Cybebe* V 1, 223 *Cyme* IV 3, 65, V 3, 168 *Cymodoce* II 2, 20 *Cyrene* II 6, 67, V 3, 108 *Daphne* I 2, 131 *Dirce* II 7, 18 *Hebe* III 1, 27 *Hecate* I 5, 56 *Helene* IV 8, 28 *Hyele* V 3, 127 (sic Heinsius, codd. *sele*) *Ide* I 1, 10 *Libye* III 5, 82, IV 3, 138, V 1, 100 *Nemee* III 1, 143, 182 *ode* IV 5 tit., 7 tit. *Paphie* III 4, 82 *Parthenope* I 2, 261, III 1, 152; 5, 79, IV 4, 53 *Penelope* III 5, 47 *Peuce* V 2, 137 *Phemonoe* II 2, 39 *Phoebe* V 4, 7 *Pirene* I 4, 27 *Procne* II 1, 140 *Sparte* V 3, 108 *Syene* IV 2, 27 *Temese* I 1, 42 *Thrace* III 5, 81 *Thyle* V 1, 91.

---

[1]) Skutschius cum Luciano Muellero (Über den Auszug der Ilias, den sogenannten Pindarus Thebanus, Berlin p. 31) *Hecabe* scribi mavult.

[2]) Cf. cap. II § 6, 4.

Neque aliter usus est in Thebaide nominibus *Ephyre* IV 59 *Ocalee*[1]) VII 260 *Tegee* XI 177.

Latinum autem dedit exitum his:

Alcmena VI 288 *Creta* I 279 *Dodona* III 106 *Iocasta* I 681, VII 475, 609, VIII 641, 646 X 798, XI 492 *Lerna* I 360, IV 172, 710, VI 494, IX 341, XII 146[2]) *Thessala* IV 504 — *nympha* VII 297[3]) (*-ae* Pg *-a* ω), IX 597 et *Ida* I 278, VII 188, quod nomen his aliis locis Graece exire voluit: *Ide* III 134, IV 784.

Cetera omnia secundum originem Graecam in *-e* terminavit:

Agaue III 190 *Alcyone* IX 361 *Amymone* VI 288 *Antigone* VII 244, 253, XI 355, 371, 630, 708, XII 332, 350, 371, 405 *Arne* VII 331 *Astyoche* III 171 *Callirhoe* XII 629 *Circe* IV 551 *Cyllene* IV 288, VII 187 *Danae* VI 287 *Deipyle* II 373, VIII 591, XII 119 *Dirce* I 38, IV 447, XII 610 *Dryope* II 614 *Dyme* IV 124 *Enispe* IV 286 *Erigone* XI 645 *Eurydice* VI 136 *Euadne* XII 126, 801 *Gargaphie* VII 274 *Gorge* V 207 *Hecate* XII 129 *Hippolyte* XII 534, 636 *Hypsipyle* V 39, 544, VI 132, 245 *Ismene* VIII 622, XI 643 *Ithome* IV 179 *Itone* II 721 *Lycaste* V 226, 467 *Messe* IV 226 *Messene* IV 179 *Nealce* XII 122 *Niobe* VI 124 *Pylene* IV 102 *Rhipe* IV 286 *Rhodope* V 189, XI 195 *Semele* II 292 *Sparte* VII 412 *Stratie* IV 286 *Thebe* I 680 (*-ae* Pω), VI 515 *Thisbe* VII 261, IX 768 *Tisiphone* IV 213, VI 514 (*-ae* Q), VII 467, VIII 346, 758, IX 150, XI 58, 208, 483 *Uranie* VIII 551 *pale* VI 830 (*-e* ς *-es* PωΣ[1]).

In Achilleidis primo libro poeta retinuit Graecam terminationem horum nominum:

Hecate 344 *Helle* 24 *Ide* 872, 927 *Nemee* 415 *Pholoe* 238 *Temese* 413 (C[1] *-ę*) *Thrace* 201,

---

[1]) Cf. cap. II § 6, 4.

[2]) Quamquam codex P et scholiasta hoc loco Graecam formam *Lerne* praebent, non puto cum Kohlmanno eam in textum recipiendam esse, cum non solum reliquis locis Statianis, sed etiam apud Senecam Phaed. 507 Thy. 115 Latina forma exstet. Optime Klotzius reliquos codices secutus genetivum *Lernae* posuit.

[3]) Quamquam Kohlmannus et Klotzius hoc loco Graecam formam textui inseruerunt, tamen praefero Latinam, quia hoc nomen cum a Statio ipso altero loco tum ab omnibus poetis, qui id adhibuerunt, non solum in nominativo, sed etiam in reliquis casibus Latine terminatum est.

mutavit cum Latina horum:

Creta 387 *Europa* 397 *Lerna* 417 *Messena* 422.

Apud Martialem haec nomina Graece terminata sunt:

Aegle I 72, 3. XII 55, 4 *Calliope* IV 31, 8 *Canace* XI 91, 1 *Chione* III 34, 2; 83, 2; 97, 1, XI 60, 1; 2; 7; 11; 12 *Chloe* IX 15, 2 *Circe* VIII 36, 10, X 30, 8 *Cybele* VIII 46, 4, IX 39, 2 *Danae* XIV 175 tit.: 1 *Daphne* XI 43, 7 *Euhadne* IV 75, 5 *haphe* VII 67, 5 *Hebe* IX 65, 13 *Helene* I 62, 6 *Hermione* III 11, 4 *Hippodame* IV 31, 10 (PQEγScr. *-us*) *Lalage* II 66, 3; 5 *Libye* III 77, 4, IX 56, 12 *Lyde* I 71, 2 *Melpomene* IV 31, 7 *Myrtale* V 4, 1; 6 *Mytilene* X 68, 1 *Nemee* epigr. 27, 3 *Niobe* X 67, 2 *Penelope* I 62, 6, XI 104, 16 *Peuce* VII 7, 1 *Rhodope* epigr. 21, 1 *Syene* IX 35, 7 *Terpsichore* III 68, 6.

Sed praeter formam *Europe*, quam II 14, 5 et XIV 180 tit. servavit, etiam Latinam *Europa* V 74, 1 adhibuit.

Praeterea Latina terminatione finivit haec:

Creta II 2, 1, IX 20, 6 *Telesina* II 49, 2 *Theophila* VII 69, 1 — *bibliotheca caryota copta cordyla dactyliotheca nympha phiala ruta* (ῥύτη vel ῥυτή) *stropha theca*.

Iuvenalis graecissavit terminatione *-e* servata his locis:

Cyane VIII 162 *Lyde* II 141 *Mycale* V 141 *Niobe* VI 177 *Thebe* XV 6 *Thyle* XV 112 *Thymele* I 36, VI 66 (bis) *crambe* VII 154 [1]), sed Latine formavit:

Polyxena X 262.

Vocativi quoque plerumque Graeca terminatione instructi a poetis adhibiti sunt. Invenimus enim huius generis hos:

Aegle (Mart. I 94, 1, XII 55, 13) *Antigone* (Stat. Theb. VII 295, 364) *Calliope* (Sil. It.. III 222, XII 390 Il. Lat. 1064: L *-eę* Stat. Silv. III 1, 50 Theb. IV 35, VIII 374 Iuv. IV 34) *Chione* (Mart. III 87, 1) *Chloe* (Mart. III 53, 5, IV 28, 1) *Circe* (Val. Flacc. VII 347) *Crocale* (Calpurn. II 71, 75) *Cybele* (Mart. IX 2, 13) *Erigone* (Aetna 587) *Hecate* (Senec. Med. 7, 833 Phaed. 412 Luc. VI 700, 737) *Helene* (Mart. IX 103, 7) *Helice* (Manil. IV 589) *Hypsipyle* (Val. Flacc. II 244) *Lethe* (Senec. H.O. 936) *Libye* (Mart. VIII 55, 13 Iuv. V 119) *Melie* (Val.

---

1) De huius vocabuli forma recta vel antiquiore cf. A. Schoene, Neue Jahrbb. 1895, p. 848 (Friedlaender ed. p. 387).

Flacc. IV 119) *Nealce* (Petr. fragm. 39, 1) *Parthenope* (Stat. Silv. IV 8, 3, V 3, 105) *Penelope* (Priap. 68, 37) *Persephone* (Luc. VI 700: M -ę) *Phatne* (Aetna 237) *Phoebe* (Senec. Med. 770, 874 Oed. 254 Ag. 819) *Polyxene* (Senec. Tro. 367: ς -*a*) *Rhodope* (Sil. It. XI 476) *Thebe* (Senec. Oed. 112 Stat. Theb. V 745, X 594) *Tisiphone* (Luc. VI 730: MZ -*es* Petr. 121, 120 Stat. Theb. I 59, IV 486, VIII 66).

Quinque tantum nomina Latinum vocativi exitum receperunt: *Andromachă* (Sen. Tro. 533, 925) *bibliothecă* (Mart. VII 17, 12) *Cretă* (Senec. Phaed. 85 H. O. 1882) *Iocastă* (Stat. Theb. II 294) *Nymphă* (Sil. It. VIII 227).

5. Nomina, quorum nominativus casus terminatione *-is -as -s*, vel *-ax -yx -x*, vel *-an -in -en*, vel *-or -er* finitur, non mutata sunt, cum iisdem terminationibus nomina Latina tertiae declinationis utantur[1]. Quapropter, praesertim cum numerus eorum permagnus sit, sufficiet nonnulla exempla attulisse.

Inveniuntur enim apud Germanicum: *Colchis Plias arctophylax Titan crater;* apud Phaedrum: *Anacharsis Pallas Phryx;* apud Senecam: *Aulis Charybdis Symplegas Cyclas Dolops Sphinx Astyanax Eleusin;* apud Persium: *Baucis Polydamas;* apud Lucanum: *Phocis Themis haemorrhois lampas Arcas Arabs seps Cilix Trachin aer aether prester;* apud Valerium Flaccum: *Elis Propontis Thaumantias Cyclops chalybs phalanx Helix Pan Nestor Castor;* apud Silium Italicum: *Eumenis Thybris Mimas Eurydamas Cres Cinyps Syphax Bebryx Siren Crantor;* apud Statium: *Lachesis Phasis Thamyris trieteris gymnas Lemnias Helops Styx thorax Alcman hymen Troezen Agenor;* apud Martialem: *Daphnis Nemesis aegis dipsas Pelops Eryx bombyx Mentor nectar;* apud Iuvenalem: *Phalaris pthisis phrenesis orexis*[2] *adamas Psecas Syrophoenix onyx Paean rhetor;* multa alia apud singulos poetas.

Item ubique Graeca forma *delphin* exstat Phaenomenorum versibus 613 et 691 exceptis, ubi Germanicus *delphinus* scripsit[3].

---

[1]) Sniehotta l. c. p. 8—9.

[2]) Thiel l. c. p. 49 sq.

[3]) O. Weise, Die griechischen Wörter im Latein, Leipzig 1882, p. 113. — Neue I³ p. 492. — Prisc. VI 5, 25—27 p. 2, 216 sqq. K.

Notabile mihi videtur praeterea, quod *o* vocalis Graecae terminationis -*τωρ* saepius correpta est ut *Nestŏr* (Stat. Theb. IV 127) *Castŏr* (Stat. Theb. VI 329) *Hectŏr* (German. epigr. I 7) *rhetŏr* (Mart. V 21, 2) multa alia [1].

Fusius mihi tractanda videntur nomina, quorum nominativus Graecus in -*ας*, genetivus in -*αντος* exit, cum eorum terminatio modo -*as* modo -*ans* in codicibus Latinis tradita sit [2]. Sniehotta [3]) censuit apud poetas usque ad aevum Augusteum terminationem -*as* solam tuendam esse. Equidem quomodo apud poetas posteriores res se habeat perscrutari conabor. Ut qualis sit eorum usus cognoscas, omnium huius generis nominum rationes scribendi, quae in codicibus exstant, inter se comparabo.

Legimus igitur in codicibus:

Gratti: *Acragas* 527;

Manili: *adamas* IV 926;

Germanici: *Atlas* Phaen. 264 (*Alas* S *alas* AP *athlas* MZ *athlans* E *Atlans* *β*) *Atlans* fragm. V 1 (unus codex Arundelianus *adhlans*);

Senecae Tragoediarum: *Atlas* H.O. 12, 1599 *Atlans* H.O. 1908 (*atlas* A) *Calchas* Tro. 352, 359 (*Calcha* A), 533 (*caecas* E), 534, 592, 636, 749 Ag. 167 (*chalchas* E) *Garamans* Phaed. 68 *Garamas* H.O. 1106 *gigas* H.O. 1215 *gigans* H.O. 1759 *Mimans* H.f. 981 (*mimans* EA *Mimas* Avantius) *Mimas* H.O. 730 (*minas* Eς), 1384 (*minas* E) *Poeans* H.O. 1604;

Persi: *Polydamas* I 4;

Lucani: *Aeas* VI 361 *Atlas* IV 672 (*atlans* PCz) *elephans* VI 208, IX 732 *Taras* V 376 (*tares* Z);

Valeri Flacci: *Abas* I 453 *Acamas* I 583 (nonnulli *Acamans*) *Atlans* II 620, V 410 *gigas* IV 200 (nonnulli *gigans*);

Sili Italici: *Agragas* XIV 210 (*agragos* S) *Athlas* I 201, 202 *Atlans* V 271 (*Atlans* S *Atlas a litore* Cm ep. 46)

---

1) Neue I³ p. 267 sq.

2) Neue I³ p. 233 sqq. — Lindsay, The Latin Language, Oxford 1894, p. 69. (Versionis Germanicae a Nohlio Lipsiae 1897 editae p. 80.) — Buecheler, Grundriss der lateinischen Deklination, Bonn 1879, p. 12.

3) Sniehotta l. c. p. 9 adnot. 2.

Atlas XII 658, XVI 36 (*athlas* S), 378, 401 *Calchas* XIII 38, 41 *Eurydamas* II 178 (*Eurymachus* Heinsius et Bothe), 186 *Garamas* IV 452, V 194, VI 676, 705, VIII 267, IX 222, X 304, XII 749, XVII 634 *Mimas* IV 276 (*Mimas* Cm *numas* L *mumas* F *minax* OV);

Iliad. Lat.: *Acamas* 237 (*achamas* O), 245 (*athamas* BE), 788 (*achamas* O) *Calchas* 152 *Polydamas* 786 (*Polimadas* E *Palidomas* L) *Thoas* 202, 583;

Stati Silv.: *Athamas* II 1, 143 *Tarans* I 1, 103 (*Taras* Politianus);

Theb.: *Abas* II 220 (*abans* μ *aba* f), IV 589, VII 647, VIII 447 *Acamas* VIII 445 *Alcidamas* VI 740 (*alcidamus* r) *Athamas* I 13, III 186 *Atlans* I 98 (*athla͞s* [-*n*-] PQ $_h$ -*as* ω), V 430 (*atlans* PQμ *at(h)las* ω), VII 4 (*athlans* P *atla//s* B[1] *at(h)lans* KQ[1]μ *at(h)las* ω) *Dymas* X 348, 360, 406 *gigans* IV 176 (*gigans* P *gigas* ω) *Periphas* II 631, VII 643 *Phorbas* VII 253 *Thiodamas* X 286 *Thoas* VI 342, 434, 466, 476;

Ach.: *Abas* I 702 *Calchas* I 552;

Martialis: *Atlans* VI 77, 7, IX 3, 5 (*Atlans* F *Athlans* PXA *Atlas* Q Scr. Schn.), XIII 2, 2 (*Atlans* TEXAF) *elephas* epigr. XVII, 1;

Iuvenalis: *adamans* VI 156 *Atlans* XI 24.

Ex his nominibus nunquam in codicibus litteris -*ans* finita sunt haec:

Abas Acragas Aeas Alcidamas Athamas Calchas Dymas Eurydamas Periphas Phorbas Polydamas Thiodamas Thoas.

In ceteris:

Acamas[1]) *adamas Atlas elephas Garamas gigas Mimas Poeas Taras*

terminatio -*ans* vel omnibus vel nonnullis codicibus tradita est. Atque in omnibus illis quos attuli 96 locis 25 tantum sunt, quibus id factum est, reliquis 71 locis invenimus terminationem -*as* omnibus codicibus traditam. Quae cum ita sint, negare non audeo hic illic poetas formam in -*ans* exeuntem adhibuisse, etiamsi fortasse editores non ubique eam recte e

[1]) In Thesauro linguae Latinae I 246 forma per -*ans* terminata non commemoratur.

lectionibus codicum in textum receperunt. Etiam de Vergili usu contra Sniehottam idem statuo, praesertim cum scribendi ratio nihil ad pronuntiationem attinuerit. Nam *n* ante *s* debilem fuisse iam antiqui scriptores multaque exempla velut *thesaurus* — *thensaurus* demonstrant. Facile denique intellegitur, quomodo littera *n* ex genetivi terminatione *-antos* per analogiam in nominativum quoque recepta terminationem *-ans* effecerit, quae apud Latinos nequaquam aeque atque apud Graecos erat inusitata [1]). Praeterea apud Romanos analogiam formarum velut *animans* et similium aliquid valuisse non negabimus.

Vocativus nominum, de quibus agimus, terminationem nominativi servat:

Pallas Syphax Styx Cilix Paean Titan Eleusin Hector Nestor Castor alia.

Excepti sunt vocativi nominum in *-as* terminantium, quorum genetivus in *-antos* excurrit [2]):

Dyma (Stat. Theb. X 352) et *Alcidama* (Stat. Theb. X 500).

Item excepta sunt nomina in *-is* exeuntia [3]), quorum hos vocativos inveni:

Daphni (Calpurn. II 94) *Iphi* (Val. Flacc. I 441) *Isi* (Stat. Silv. III 2, 101) *Lycori* (Mart. I 102, 1, VI 40, 1) *Nerei* (Stat. Ach. I 527) *Oenei* (Senec. H. O. 583) *Persei* (Senec. Med. 814 Stat. Theb. IV 482) *Phasi* (Val. Flacc. V 205, 208) *Philaeni* (Mart. II 33, 1—4, VII 67, 16; 70, 1, IX 29, 1, X 22, 3) *Phylli* (Calpurn. III 45, 61, 65, 70 Mart. XI 29, 2; 8; 50, 1; 12 bis) *Thai* (Mart. IV 12, 1; 2; 50, 1; 2) *Thebai* (Stat. Theb. XII 812) *Theti* (Stat. Ach. I 80).

Metri causa, ut elisio evitaretur, *-s* nominativi servatum est duobus locis: a Seneca in adiectivo *Daulis* (Thy. 275) et a Martiale in substantivo *Baetis* (XII 98, 1).

Idem fecerunt, ut terminatio in arsi hexametri posita insequenti consonanti produceretur, Columella, qui *Nais* (X 299), et Iliadis Latinae auctor, qui *Paris* (320) scripsit, quo in nomine idcirco quoque formam nominativi vocative usurpatam

---

1) Buecheler, Grundriss der lat. Deklination, Bonn 1879, p. 14.

2) Neue I³ p. 446 sq.

3) Neue I³ p. 443 sq.

esse verisimile est, quod eo iuvenis Priami filius nominatur, cum omnia cetera feminas indicent.

Eandem rationem vocativi fingendi invenimus in Petroni satura, in qua duobus locis pedestris sermonis (128, 3, 1 et 131, 7, 1) *Chrysis* legitur.

In Lucani autem VIII libri versu 251 tot exemplis supra allatis commotus cum prima manu codicis V et correctore codicis Z *Phaseli* scribendum esse puto, quamquam ceteri codices *Phaselis* praebent, quod Hosius in textum recepit.

Reliqua propediem in
commentationum quae inscriptae sunt
Breslauer Philologische Abhandlungen
tomi IX fasciculo 6
edentur.

Vita

Natus sum *Carolus Augustinus Zwiener* a. d. IX. Kal. Sept. MDCCCLXXXII in vico prope oppidum *Gottesberg* sito, cui nomen est *Kohlau*, patre *Antonio* carbonario fossore, quem in oppido illo adhuc valere maxime gaudeo, matre *Agnete* e gente *Franz*, quam praematura morte ereptam vehementissime lugeo. Fidem profiteor catholicam.

Primis litterarum elementis in urbis patriae schola publica imbutus duodecim annos natus Vratislaviam me contuli, ubi gymnasium regium catholicum ad St. Matthiam per novem annos frequentavi. Huius temporis sex annos alumnus fui convictorii puerorum episcopalis, cuius praefectum *Ioannem Kaufmann*, qui nunc sacerdotium gerit oppiduli *Kupferberg*, quasi alterum patrem de me optime meritum esse grato animo profiteor.

Vere anni MCMIII maturitatis testimonio instructus hanc almam litterarum matrem Viadrinam petii eiusque ordini philosophorum adscriptus per decem semestria studiis philologicis historicis philosophicis incubui. Docuerunt me viri doctissimi:

Baumgartner Bobertag † Cichorius Drescher Ebbinghaus Foerster Freudenthal † Hillebrandt Hoffmann Iacoby Koch Kuehnemann Muther Norden Semrau Siebs Skutsch Stern Wendland Zacher †.

Per quattuor semestria proseminarii philologici exercitationibus interfui, deinde per duo semestria sodalis fui ordinarius seminarii philologici moderantibus *Foerstero Skutschio Wendlandio.* Praeterea me admiserunt ad exercitationes archaeologicas *Foerster*, historicas *Cichorius*, philosophicas *Baumgartner* et *Kuehnemann*, germanicas *Drescher*.

Quibus omnibus viris iustas ac debitas et nunc ago gratias et semper habebo, maximas vero *Foerstero* et *Skutschio*, qui largo suo consilio hanc dissertationem quam benignissime auxerunt.

Deinde hac occasione data facere non possum quin Reverendissimo Praelato Professori Doctori *Adolpho Franz* Monacensi pro singularibus omnibus beneficiis in me collatis gratias intimo ex animo agam quam maximas. Quas quominus etiam spectatissimae matronae *Clarae Philipp* Schreiberhavensi pro egregia erga me benevolentia redderem acerbissimam eius mortem impedivisse valde maereo.

Theses

1. Graecam terminationem -εύς poetae Latini pro una syllaba habuerunt.
2. In Valeri Maximi primi libri capite 5, 2, ubi Carolus Kempf in editionis Lipsiae 1888 impressae pagina 22, 6 *in se transferri voluisse* scripsit, cum codicibus LA *in se transferre voluisse* legendum esse puto.
3. Contra Manili Astronomicon editorem Fridericum Iacob (Berolini 1846) arbitror in primi huius operis libri versu 44 Latinam formam *Nilus* tuendam, sed in alterius libri versu 552 et quarti libri versu 469 Graecum genetivum *Erigones* scribendum esse.
4. In Solonis carminis 12 versu 34 (Anthologia lyrica ed. Eduardus Hiller, Lipsiae 1904, p. 38) non εὖ δεινὴν, sed εὐδεινὴν . . . δόξαν legendum est.
5. Theognidis poetae carminis, quod editionis ab Eduardo Hillero curatae (Anth. lyr. p. 77) versus 257—260 amplectitur, verba Ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη, ἀλλὰ κάκιστον ἄνδρα φέρω ita velim intellegi, ut ἵππος voce patria poetae, κάκιστος ἀνήρ tyrannus illam premens significetur.

Typis Maretzke & Maertin Trebnicensium.